

Wie is er aan de beurt?

Erläuterungen

Unbestimmte Zahlwörter

Man verwendet unbestimmte Zahlwörter, um eine unbestimmte Anzahl oder Menge zu beschreiben. Bei der Bildung der in dieser Lektion eingeführten unbestimmten Zahlwörter *enkele*, *enige*, *veel*, *weinig* und *sommige* gibt es kleine Unterschiede.

- **Veel** und **weinig** bleiben zumeist unverändert, d.h. auch vor Substantiven im Plural:

*Veel dingen zijn in de supermarkt goedkoper.
Er zijn maar weinig dingen die je niet op de markt kunt vinden.*

Nach *de* oder *het*, einem Demonstrativ- oder Possessivpronomen erhalten beide Wörter die Endung *-e*. Diese Konstruktion wird nicht in der gesprochenen Sprache verwendet:

*De 'bonuskaart' hoort tot de vele spaaracties in Nederland.
Het weinige wasmiddel dat we hadden is nu al op.*

- **Enige** und **enkele** werden genau wie Adjektive flektiert.
*Heb je enig idee?
De lerares heeft nog enige opmerkingen.*
- **Sommige** hat immer die Endung *-e*, da auf *sommige* immer ein Substantiv im Plural folgt:

Op sommige producten krijgt men een extra korting.

Naast sommige wegen staan zogenaamde blikvangers. Ze vangen niet alleen de blikken van de mensen die voorbij rijden, maar ook de lege blikjes die de fietsers erin gooien.

Bildung der Diminutive (Fortsetzung)

Mit dem Diminutiv, das im Niederländischen häufig verwendet wird, kann man die geringe Größe einer Sache zum Ausdruck bringen (*boom* → *boompje*), aber auch Geringschätzung (*wat een taaltje*), Zärtlichkeit (*mijn vriendje*), Verniedlichung (*ijsje*) oder dass man etwas nicht ganz ernst meint (*huisje, boompje, beestje*).

In Band 1 hast du gelernt, dass das Diminutiv meistens durch die Endung **-je** gebildet wird (*het pak* → *het pakje*). Dazu gibt es aber auch einige durch die Aussprache bedingte Varianten dieser Endung.

- Die Endung **-tje** erhalten Substantive mit auslautendem Vokal (einschließlich Vokalverbindungen) sowie nach **-l**, **-n** und **-r** nach einem vorangegangenen langen Vokal oder nach unbetontem **-el**, **-er**, **-en**, **-or**:

<i>de snee</i>	→	<i>het sneetje</i>
<i>de mevrouw</i>	→	<i>het mevrouwtje</i>
<i>de boon</i>	→	<i>het boontje</i>
<i>de tafel</i>	→	<i>het tafeltje</i>
<i>het nummer</i>	→	<i>het nummertje</i>

- Die Endung **-etje** erhalten Substantive mit auslautendem **-l**, **-m**, **-n**, **-ng** und **-r** (manchmal auch **-b**, **-g** und **-p**) nach einem kurzen Vokal:

<i>het ding</i>	→	<i>het dingetje</i>
-----------------	---	---------------------

- Die Endung **-pje** erhalten z.B. Substantive mit auslautendem **-m** nach einem langen Vokal:

<i>de boom</i> (Baum)	→	<i>het boompje</i>
-----------------------	---	--------------------

- Die Endung **-kje** erhalten manche Substantive mit **-ing**. Hier fällt das auslautende **-g** weg:

<i>de woning</i>	→	<i>het woninkje</i>
aber:		
<i>de leerling</i>	→	<i>het leerlingetje</i>

- Einige Sonderformen:

<i>de jongen</i> (Junge)	→	<i>het jongetje</i>
<i>het kind</i> (Kind)	→	<i>het kindje, de kindertjes</i> (Pl.) oder <i>kindjes</i>

- Die folgenden Substantive sind Diminutive aus Zahlen, Adjektiven, Pronomen, Präpositionen und Verben.

<i>tien</i>	→	<i>het tientje</i>	<i>Het kost een tientje.</i>	Es kostet zehn Euro.
<i>klein</i>	→	<i>het kleintje</i>	<i>allemaal kleintjes</i>	lauter Kleine (z.B. Äpfel)
<i>iets</i>	→	<i>het ietsje</i>	<i>ietsje meer</i>	ein bisschen mehr
<i>toe</i>	→	<i>het toetje</i>	<i>een toetje nemen</i>	einen Nachtschirm nehmen
<i>kijken</i>	→	<i>het kijkje</i>	<i>een kijkje nemen</i>	einen Blick werfen, sich umschauen

Im Gegensatz zum Deutschen werden im Niederländischen auch Adverbien verkleinert:

<i>zacht</i>	→	<i>zachtjes</i>	<i>Zij doet zachtjes de deur dicht</i>	Sie macht leise die Tür zu.
<i>zoet</i>	→	<i>zoetjes</i>	<i>Hij drinkt z'n melk zo zoetjes.</i>	Er trinkt seine Milch ganz lieb.
<i>wel</i>	→	<i>welletjes</i>	<i>Nu is het welletjes geweest!</i>	Jetzt ist es aber genug!

Oefeningen

 Boodschappen doen.

Wat is er nog en wat moet je van de volgende dingen nog hebben?
(Gebruik een woordenboek als je woorden niet begrijpt.)

azijn, bloem, brood, chips, diervoeding, citroenen, druiven, eieren, gebak, gist, ham, ijs, kaas, kip, koekjes, koffie, koffiemelk, luiers, melk, olie, peper, rijst, snoep, spaghetti, suiker, thee, toiletpapier, uien, vruchtensap, wasmiddel, yoghurt, zakdoeken, zout, zoutjes

Boodschappenlijstje

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a) Vertel eerst wat en hoeveel je hebt ...

b) ... en schrijf dan het boodschappenlijstje.

⇒ Ik heb nog .../ Er zijn nog ...

Luister.

Je hoort een gesprek tussen twee vrienden die over de boodschappen voor het feestje in het weekend spreken. Schrijf op wat ze willen kopen.

	Kaasboer	Bakker	Slager	Groenteboer
Jan				
Marloes				

Maak goede zinnen.

1. slager - kunnen - je - vlees - worst - kopen.

.....

2. veel - Nederlanders - eten - 's middags - boterham - ham en kaas.

.....

3. ik - drinken - elke morgen - kopje koffie - en - eten - banaan.

.....

4. mevrouw - kopen - pond boerenkaas - twee liter melk.

.....

5. je - kunnen - bijna alles - supermarkt - vinden.

.....

Zet de woorden in de goede volgorde.

1. ik - de - aan - dat - Ik - beurt - ben - nu - geloof

.....

2. u - bananen - mij - Geeft - een - maar - kilo

.....

3. voor - hebben - aanbieding - We - in - Franse - € 2,69 - pond - een - boerenkaas - de

.....

4. frisdrank - Heb - feest - je - gekocht - al - voor - genoeg - het?

.....

5. zijn - Is - of - stukje - groot - meer - dit - mag - het - genoeg - ietsje?

.....

6. bakker - koop - brood - mijn - Ik - altijd - de - bij

.....

Les
1

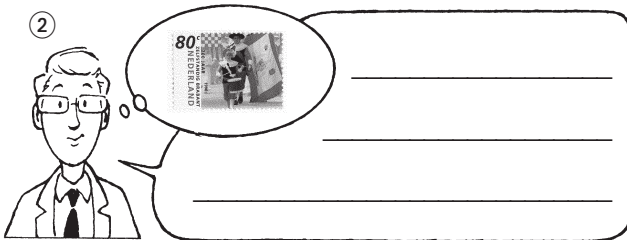
Vul de passende tekst in.

Doet u maar een pond van die sinaasappels. ⑥ Geeft u maar twee van deze taartpunten.
Hoeveel moet erop? ⑥ Zijn die appels in de aanbieding? ⑥ Zijn die peren rijp?
En een zakje roomboterkoekjes! ⑥ Wat kost een kilo van die appels?

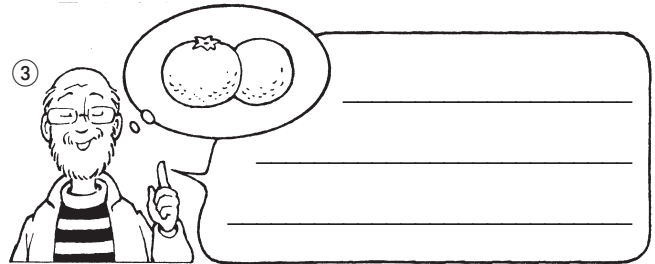
①

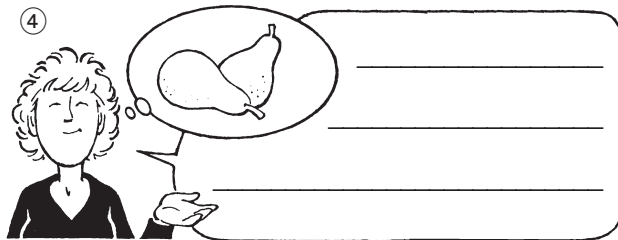
②

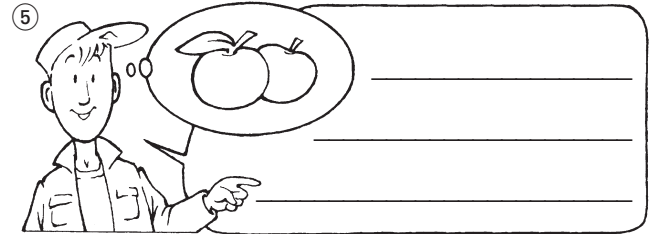
③

④

⑤

⑥

Luister en kruis aan.

1. De perziken zijn in de aanbieding.
2. De komkommers liggen naast de ingang.
3. De man koopt twee komkommers, een pond snijboontjes en anderhalve kilo aardappelen.
4. De verkoopster vergist zich.
5. Samen kost het € 15,60.
6. De man betaalt met een briefje van vijftig euro.

waar

niet waar

Woorden.

Zoek de Nederlandse woorden op pagina 14 in het leerboek.

vorm uit de tekst

infintief

sich fragen
 bedeuten
 verstehen
 aufwenden
 geben/bestehen
 eintauschen
 mitmachen

Welke werkwoorden zijn sterk, welke zwak?

Maak een boodschappenlijstje.

- a) Schrijf vijf dingen op die je bij de groenteboer nodig hebt.
- b) Schrijf dan met een medeleerling een dialoog.
- c) Speel deze scène.

Nederlander dumpst 165 kilo voedsel

UTRECHT – Jaarlijks gooit ieder Nederlands huishouden voor 330 euro aan voedsel weg. Daardoor belandt 110 tot 165 kilo van onze boodschappen ongebruikt in de vuilnisbak. Dat blijkt uit onderzoek van Milieu Centraal en het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud).

Beide organisaties starten aanstaande vrijdag een campagne om voedselverspilling tegen te gaan. Mensen doen steeds vaker boodschappen voor de hele week, waardoor grote voorraden verse voedingsmiddelen worden ingeslagen.

Door op maat boodschappen te doen kan de consument flink besparen op het huishoudgeld, zo redeneren Milieu Centraal en het Nibud. »Mensen moeten vaker naar de supermarkt en per dag inkopen wat ze willen gebruiken«, aldus een woordvoester van Milieu Centraal.

a) Zoek de Nederlandse woorden in de tekst op en schrijf ze erbij.

1. jährlich .....
2. der Haushalt .....
3. Nahrung/Essen .....
4. landen .....
5. der Mülleimer .....
6. gegen etwas angehen .....
7. Vorrat .....
8. erheblich einsparen bei etwas .....

b) Waar of niet waar?

	waar	niet waar
1. 110 tot 165 kilo van onze boodschappen belandt ongebruikt in de vuilnisbak.	☐	☐
2. Per jaar gooit ieder Nederlands huishouden 220 euro aan voedsel weg.	☐	☐
3. Dat hebben drie organisaties onderzocht en starten aanstaande vrijdag een campagne.	☐	☐
4. Steeds minder mensen doen boodschappen voor de hele week en hebben grote voorraden.	☐	☐
5. Door vaker en op maat boodschappen te doen kan iedereen huishoudgeld besparen.	☐	☐

c) Onderstreep drie zinnen die moeilijk te lezen zijn in de tekst en oefen deze zinnen goed.

Quellenverzeichnis

- Seite 16: Text: © NRC Handelsblad, Rotterdam
17: Foto: Inmerc BV, Wormer
21: www.eu-datashop.de, www.bovagrai.nl, www.febiac.be/nl, www.erdkunde-wissen.de
25: Text: © De Twentsche Courant Tubantia; Foto: © Bettmann/Corbis
27: © Museum Warkums Erfskip
29: © Zeilrederij Boekanier
34: Foto: Picture Press, Hamburg (SW 7/96)
35: Text: Algemeen Dagblad, Rotterdam; Foto: © Miguel Gori, Amsterdam
43: Text: Ministerie van de Vlamse Gemeenschap, Brussel
50: © Zo Zit Dat (Nr. 2/Februar 1996/S. 46)
52: Text unten: © Pauze Media Exploitatie BV (Pauze Magazine Nr. 1/September 2002);
Text oben: Van Dale Basiswoordenboek, 1996
59/60: Text: © NS, Utrecht; Fotos: Tourisme Vlaanderen, Brussel, Niederländisches Büro für Tourismus, Köln.
Foto S. 60 (unten) Lies Wijnants, Leuven
68: Fotos: © Toerisme Antwerpen
70: Texte: © NRC Handelsblad, Rotterdam
74: Foto links oben: © Pixtal; rechts oben: © MHV; unten: © Imagesource
75: Text oben: Hörtext CNaVT Nederlandse Taalunie; Text unten: © NRC Handelsblad, Rotterdam
76: Text: NS, Utrecht
79: Text: NOC *NSE, Arnhem
81: Cartoon: Algemeen Dagblad, Rotterdam
83: Text: © NRC Handelsblad, Rotterdam
85: Text: © NRC Handelsblad, Rotterdam
88: Foto: © BMW München; MHV-Archiv; Gerd Pfeiffer, München (Mitte); Anahid Bönzli, Tübingen
(oben links)
91: Text: © NRC Handelsblad, Rotterdam
92: © De Volkskrant 17/05/1997

Seite 8 (rechts oben), 50, 52, 60, 88 (rechts oben): Fotos: Angelika van der Kooi, Bad Bentheim

Seite 8 (unten), 33 Fotos: Jan Balsma, Amersfoort

Zeichnungen

Seite 14, 39, 77: Paul Netzer, Berlin

Alle anderen Zeichnungen: Lyonn Redd